

**ÖZET: İş yeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitici belgesine sahip olan memurun, özel eğitim kurumlarında eğitici olarak ders vermesinin mümkün olup olmadığı hk. ( 24/7/2015-4966)**

657 sayılı Kanuna tabi görev yapan ve iş yeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitici belgesine sahip olan personelin, özel eğitim kurumlarında eğitici olarak ders vermesinin mümkün olup olmadığı hususunda görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "*Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı*" başlıklı 28 inci maddesinde "*Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.*

*Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır. ...*" hükmüne yer verilmek suretiyle memurların tacir veya esnaf sayılmalarını gerektirecek herhangi bir faaliyette bulunamayacakları, ticaret ve sanayi şirketlerinde görev alamayacakları, meslekî faaliyette bulunmak üzere gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitesinde çalışamayacakları belirtilmiş; ancak özel kanunlarda belirtilen görevlerin bu yasaklamanın kapsamı dışında olduğu ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 12 nci maddesinde "*İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: ...*

*k) İşyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilecek işyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları ve diğer görevlilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim ve belgelendirme usul ve esaslarını belirlemek.*

*l) İş sağlığı ve güvenliği alanında ölçüm, analiz, teknik kontrol, risk analizi ve değerlendirmesi, eğitim, danışmanlık, uzmanlık hizmetlerini yapmak ve bu tür hizmetleri verecek özel ve tüzel kişi ve kuruluşların niteliklerini belirlemek, yetki vermek, yetkilerini iptal etmek, kontrol ve denetimini sağlamak.*

*m) İşyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, diğer teknik ve sağlık personel ile işçilere eğitim vermek için kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren şirketler ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerini yetkilendirmek, gerektiğinde yetkilerini iptal etmek, hizmetin etkin ve verimli bir şekilde verilip verilmediğinin kontrol ve denetimini sağlamak, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının eğitimleri sonundaki sınavları yapmak veya yaptırmak, belgelerini vermek, ..." ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 30 uncu maddesinde "(1) Aşağıdaki konular ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir: ...*

*b) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili olarak; ...*

*5) İşyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin eğitimleri ve belgelendirilmeleri, unvanlarına göre kimlerin hangi sınıf belge alabilecekleri, işyeri hekimi, iş*

güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli eğitimi verecek kurumların belgelendirilmeleri, yetkilendirilmeleri ile eğitim programlarının ve bu programlarda görev alacak eğitimcilerin niteliklerinin belirlenmesi ve belgelendirilmeleri, eğitimlerin sonunda yapılacak sınavlar ve düzenlenecek belgeler. ..." hükümlerine yer verilmek suretiyle, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim ve belgelendirme usul ve esaslarını belirlemeye, iş sağlığı ve güvenliği alanında eğitim hizmeti vermeye veya bu hizmeti verecek özel yahut tüzel kişileri yetkilendirmeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı salahiyyetli kılınmıştır.

Ayrıca 6331 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında "(1) Bu Kanunun uygulanmasında; ...

d) Eğitim kurumu: İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlarını, üniversiteleri ve Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından kurulan müesseseleri, ifade eder." hükmüne yer verilerek, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin eğitimlerini vermek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilecek eğitim kurumlarının kapsamı kamu kurumları, üniversiteler (devlet ve vakıf üniversiteleri) ile Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından kurulan müesseseler olarak belirlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, "Ders görevi" başlıklı 89 uncu maddesinde "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir.

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur." ve "Ders ve konferans ücretleri" başlıklı 176 ncı maddesinde "Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir..." denilmek suretiyle öğretmenlere, memurlara veya açıktan atanarlara (ücretli öğretmenlere) ücret karşılığında ders görevi verilebileceği, ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususların ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunacağına ilişkin ifadelerden de ders görevinin kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarına yönelik düzenlendiği anlaşılmakta olup, dolayısıyla da mezkur Kanunun 89 ve 176 ncı maddeleri uyarınca özel sektör kuruluşlarında ders görevi verilmesinin mümkün bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan, 08/02/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2 nci maddesinin (b) bendinde "özel öğretim kurumları" kavramı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okulları ile çeşitli kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, motorlu taşıt sürücülerini kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile benzeri özel öğretim kurumları şeklinde tanımlanmış olup, 8 inci maddesinin üç ila altıncı fıkralarında da yer verilen "Kurumların yöneticilik ve eğitim-öğretim hizmetlerinde, en az dengi resmî öğretim kurumlarına atanabilmek için gerekli nitelik ve şartları taşıyanlar, resmî dengi bulunmayan kurumların yöneticilik ve eğitim-öğretim hizmetlerinde ise yönetmelikle belirtilen nitelik ve şartları taşıyanlar görevlendirilir.

İhtiyaç halinde, resmî okullarda görevli öğretmenlere asıl görevlerini aksatmamak ve aylık karşılığı okutmakla yükümlü bulunduğu haftalık ders saati sayısını doldurmaları kaydı ve çalıştıkları kurumların izni ile sadece okullarda, aylık karşılığı okutmakla yükümlü bulunduğu haftalık ders saati sayısının yarısı kadar ücretli ders verilebilir.



*Uzman öğretici, usta öğretici ve öğretmenlik yapma nitelik ve şartlarını taşıyan diğer Devlet memurlarına, ilgili birimlerin izniyle haftada on saati geçmemek üzere ücretli ders görevi verilebilir.*

*Ders saati ücretli olarak görevlendirileceklerle ilgili diğer hususlar yönetmelikle belirlenir." şeklindeki hükümler itibariyle 657 sayılı Kanunun 28 inci maddesindeki ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyette bulunma yasağına istisna getiren özel kanun niteliğindeki düzenleme kapsamında uzman öğretici, usta öğretici ve öğretmenlik yapma nitelik ve şartlarını taşıyan öğretmenler dışındaki diğer Devlet memurlarına çalıştıkları kurumların izniyle özel öğretim kurumlarında haftada 10 saati geçmemek üzere ders görevi verilebilmesi mümkün bulunmaktadır.*

Bu itibarla, her ne kadar iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yetkilendirilen özel sektör kuruluşları, 5580 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bir özel öğretim kurumu olmamakla birlikte; 5580 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının, 6331 sayılı Kanun uyarınca kurulan eğitim kurumları için de uygulanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde Kurumunuzda 657 sayılı Kanuna tabi görev yapan, iş yeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitici belgesine sahip olan personelin, mezkur düzenlemeler uyarınca iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere yetkilendirilen "özel sektör" niteliğindeki eğitim kurumlarında mesai saatleri dışında Kurumunuzun izniyle haftada on saati geçmemek üzere ders görevi alabilmelerinin mümkün olduğu mütalaa edilmektedir.

